

Tytuły Nauczyciela Roku również dla polskich pedagogów z Wilna

Podczas tegorocznych uroczystości uhonorowania najlepszych pedagogów tytuł Nauczyciela Roku przyznano 3 osobom ze szkół z polskim językiem nauczania

Fot. vilnius.lt

Z okazji zbliżającego się Dnia Nauczyciela stołeczny samorząd 2 października uhonorował 10 najlepszych pedagogów. W gronie tym są dwie nauczycielki z polskich szkół w Wilnie: Janina Łabul – nauczycielka muzyki ze stopniem eksperta w Gim-

nazjum im. Wł. Syrokomli, a zarazem kierowniczka zespołu „Wilenka” oraz Elvina Kuginienė – lituanistka ze Szkoły im. S. Konarskiego. Nagrodzona została również Zofia Matarewicz, dyrektorka Szkoły-Przedszkola „Wilia”

Str.4

**Na Morzu Batyckim
palit się prom**

Str. 6

Piłkarska LM: wpadka Realu

Str. 8

**Dlaczego warto wychować
dwujęzyczne dziecko?** Str. 12-13

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER WILEŃSKI

Czwartek

Październik 2018

4

Imieniny: *Dalwina, Dobromiła, Petroniusza Euzebiusza, Fausta, Franciszka, Konrada i Łucjana*

TRZY PYTANIA DO...

...Ilony Reklaitytė-Mezencevai, kierowniczkę schroniska „SOS gyvūnai”.

1. Światowy Dzień Zwierząt to święto obchodzone co roku 4 października w dzień wspominania w Kościele powszechnym św. Franciszka z Asyżu, patrona zwierząt, ekologów i ekologii. Październik jest także miesiącem dobroci dla zwierząt. W jaki sposób możemy pomóc bezdomnym zwierzętom?

Pomagać można na wiele sposobów. Najwspanialszą formą pomocy jest oczywiście adopcja psa lub kota ze schroniska. Jeśli jednak nie możemy adoptować zwierzęcia, można im pomóc w inny sposób. Najbardziej potrzebna jest karma dla psów i kotów, obroże i preparaty przeciwpchelne i przeciwkleszczowe, szampony, drewno na opał, ponieważ ogrzewamy pomieszczenie, gdzie znajdują się zwierzęta. Przyjmujemy wszystko, co może przydać się dla zwierząt.

2. Czy zwiększa się w ostatnich latach liczba bezdomnych stworzeń?

Niestety, bardzo zwiększa się liczba bezdomnych zwierząt. W tym roku 2-3 razy. Nie wiemy, dlaczego tak jest.

3. Kto może adoptować zwierzę?

Osoba powinna być przede wszystkim pełnoletnia i zdecydowana na posiadanie zwierzęcia. Ostatnio, przed świętami Bożego Narodzenia, nie oddajemy do adopcji zwierząt. Niestety, ludzie, którzy biorą spontanicznie zwierzę, nie są gotowi na zwierzę w domu, równie szybko jak adoptowali zwierzę, pozbywają się go. Zwierzę się znudzi, nie spełnia urojonych oczekiwań „opiekuna” i kończy na ulicy.

Rozmawiała Honorata Adamowicz

Polskie trolejbusy wyjadą na ulice Kowna

Po Wilnie kolej na Kowno – kowieńska zajezdnia autobusowa za 29,4 mln euro kupuje 85 nowych trolejbusów wielkopolskiej firmy Solaris Bus & Coach S.A. Kontrakt na zakup pojazdów nowej generacji Solaris Trollino 12 został podpisany w starym trolejbusie marki Škoda. Škody, które przewoziły pasażerów w ciągu ćwierćwiecza nie trafią na złomowisko – zostaną przekształcone w dzieła sztuki ulicznej.

„Nigdy dotąd w naszym mieście nie było tak masowej wymiany pojazdów komunikacji publicznej: nowe trolejbusy Solaris zastąpią wszystkie stare marki Škoda. Chcielibyśmy, żeby komunikacja publiczna była wy-

godna, bo kiedy jest wygodna i komfortowa, mieszkańcy miasta chcą z niej korzystać” – podczas ceremonii podpisania kontraktu powiedział przedstawiciel Rady Miasta Kowna Andrius Palionis.

Z kolei dyrektor Solaris Bus & Coach S.A. na kraje bałtyckie Krzysztof Kowalski zaznaczył, że jest to największy kontrakt spółki – żadne inne europejskie miasto nie zamówiło takiej liczby trolejbusów.

Umowa ma być sfinalizowana w listopadzie lub grudniu, a pierwsze nowe trolejbusy trafią z Polski do Kowna latem 2019 roku, pozostałe zostaną dostarczone w ciągu kolejnych czterech miesięcy.

wilnoteka.lt

UWAGA!!!

ZOSTAŃ GWIAZDĄ POLSKIEJ TELEWIZJI NA LITWIE!

Powstaje nowa polska telewizja INFO WILNO! Mówisz po polsku? Interesuje Cię praca w mediach? Szukasz nowych, ekscytujących wyzwań? Chcesz pracować jako:

• dziennikarz (wydawca, prezen-
ter, reporter) • kierownik produk-
cji • operator • montażysta • re-
alizator telewizyjny • grafik komputerowy • specjalista IT

ZGŁOŚ SIĘ DO NAS! ZAPEWNIAMY WSZYSTKIE SZKOLENIA! Wyślij nam swoje cv na adres mailowy info.wilnotv@gmail.com Projekt nowej polskiej telewizji INFO WILNO jest realizowany ze środków Rządu RP i Telewizji Polskiej.

SPIESZ SIĘ!!!

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a, 02121–30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44

DZIENNIK NALEŻY
DO EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz (tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt). **Zastępca red. nacz.:** Aleksander Borowik (info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46) **Sekretarz redakcji:** Lucja Stankevičiūtė (tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt) **Dziennikarze:** Honorata Adamowicz, Justyna Giedrojć, Ilona Lewandowska, Brygita Lapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkiwicz — fotoreporter **Współpracownicy:** Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk **Dział Promocji:** Andrzej Podworski — prenumerata (tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt), Jolanta Balkiewicz — reklama (tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt). **Wydawca:** VšĮ „Kurier Wilenski” **Druk:** VšĮ „Vilnijos žodis” **Nakład:** 3000 egz.

Materialów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Mieszkańcy Mickun i „Wilia” otrzymali Karty Polaka

W Ambasadzie RP w Wilnie odbyło się we wtorek uroczyste wręczenie Kart Polaka.

Karty Polaka zostały wręczone seniorom Polskiego Artystycznego Zespołu Pieśni i Tańca „Wilia” oraz grupie mieszkańców Mickun, a także osobom składającym wnioski indywidualnie. Karty Polaka wręczyli zastępca ambasadora RP na Litwie Marek Grzegorz Poznański oraz kierownik Wydziału Konsularnego Am-

basady RP na Litwie, konsul Marcin Zieniewicz.

Było to pierwsze w tym roku uroczyste wręczenie Kart Polaka w nowej siedzibie Ambasady RP na Litwie.

Wręczając Karty Polaka zastępca ambasadora złożył gratulacje oraz zapewnił, że Polska zawsze pamięta o mieszkających na Litwie Polakach.

Inf. Ambasada RP w Wilnie

Spółki będą walczyły z dyskryminacją w pracy

Kilkadziesiąt litewskich spółek, które wczoraj podpisały „Kartę różnorodności” (Diversity Charter) zobowiązały się walczyć z dyskryminacją na rynku pracy. Z najnowszych badań wynika, że pracownicy na Litwie bardzo często są dyskryminowani ze względu na wiek, niepełnosprawność oraz płeć. Szefowa Stowarzyszenia Odpowiedzialnego Biznesu Lina Blaževičiūtė poinformowała, że dyskryminacja w pracy jest zjawiskiem powszechnym.

„Niestety, liczba skarg pozostaje prawie taka sama. Dlatego musimy wykorzystać inne metody” – podkreśliła Blaževičiūtė.

Z badań przeprowadzonych przez Vilmorus wynika, że 57 proc. ankietowanych spotkało się z dyskryminacją ze względu na wiek, 37 proc. ze względu na niepełnosprawność, a 23 proc. – płeć. Kartę podpisało prawie 30 spółek, w tym m.in. Barclays, Swedbank, Litewskie lotniska, Western Union, Rimi Lietuva, Telia Lietuva.

„Karta różnorodności” jest inicjatywą Komisji Europejskiej. Litwa jest 22 krajem członkowskim, gdzie inicjatywa zaczyna być wcielana w życie. Karta jest dobrowolnym, pisemnym zobowiązaniem sygnatariusza

(przedsiębiorstwa lub instytucji publicznej) do wdrożenia rozwiązań na rzecz równego traktowania i różnorodności w miejscu pracy.

Sygnatariusz podejmuje się m.in. przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w miejscu pracy, zapewnienia równości w zakresie wynagrodzenia, dostępu do pracy, awansów i szkoleń, prowadzenia wśród pracowników i współpracujących z nim podmiotów promocji i edukacji w zakresie promocji różnorodności. Z założenia zobowiązania podjęte poprzez podpisanie „Karty Różnorodności” wykraczają poza obowiązujące w tym zakresie ustawodawstwo, są jednak całkowicie dobrowolne, nie mają mocy prawnej, a ich przestrzeganie monitorowane jest na podstawie danych dostarczonych przez samych sygnatariuszy.

zw.lt

Karta różnorodności” jest inicjatywą Komisji Europejskiej. Litwa jest 22 krajem członkowskim, gdzie inicjatywa zaczyna być wcielana w życie

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

Pierwsza dama Stanów Zjednoczonych, Melania Trump rozpoczęła swoją pierwszą samotną wizytę międzynarodową **Fot. archiwum**

KOMENTARZ DNIA

Cachexia liberalis państwa litewskiego

Kacheksja, znana też jako charłactwo, to specjalistyczna nazwa zespołu wyniszczenia organizmu. Występuje on przy ciężkich chorobach i znacząco utrudnia ich leczenie. Podobne objawy można zaobserwować w polityce naszego kraju. Wyludniają się jego regiony, na co władze reagują „leczeniem” w postaci karty dużej rodziny, pieniędzmi na dzieci czy kredytami dla młodych rodzin, by mogły kupić mieszkanie na prowincji. Brak najważniejszego, czyli reformy samorządowej, która by powołała prawdziwy samorząd. Ale może i na to przyjdzie czas. Jednak ktoś pojedzie mieszkać na prowincję, jeśli urzędnicy od systemu zdrowia planują likwidację wszystkich małych szpitali i nawet przychodni? Poczty, szkoły, komisariaty i połączenia transportowe już polikwidowano w myśl błędnie rozumianej „opłacalności”. Jak do tego dojdzie demontaż systemu ochrony zdrowia, który dotknie przecież także duże miasta, wyniszczenie będzie kompletne, a co gorsza, może być już nieodwracalne.

Mamy kryzys, brak zaufania społeczeństwa do władzy, rozbestwioną oligarchię z hołdującą jej biurokracją – są to objawy choroby, jaka toczy nasze państwo i zagraża naszej demokracji. Nie wystarczy jednak leczyć objawy, jeśli pozostawi się samą sobie liberalną kacheksję, dotykającą wszystkich dziedzin naszego życia...

Rajmund Klonowski

CYTAT DNIA

„Nadzieja rzuca nam wyzwanie i żąda od nas, abyśmy powstali i spojrzeli prosto w twarze ludzi młodych i wyszli naprzeciw sytuacjom, w których się znajdują. Nadzieja ta każe nam pracować nad zniesieniem sytuacji braku perspektyw, wykluczenia i przemocy, na które narażeni są nasi młodzi” – powiedział papież Franciszek

LICZBA DNIA

200

mln zł (46,61 mln euro) przeznaczy rząd Polski w ciągu pięciu lat na szkolne stołówki w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Tytuły Nauczyciela Roku również dla polskich pedagogów z Wilna

ze str. 1 »

Składając życzenia nauczycielom, wicemer miasta Wilna Edyta Tamošiūnaitė, przewodnicząca konkursowej kapituły, podkreśliła, że w tym roku wpłynęło 78 wniosków o nominację do honorowego tytułu. Wyróżniono dziesięcioro najbardziej zasłużonych nauczycieli. Wyróżnione zostały również dwie kierowniczki szkół oraz trzej rodzice zaangażowani w działalność placówek oświatowych.

– Przypnę, że byłam bardzo zaskoczona decyzją władz miasta. Była to bardzo miła niespodzianka – wyznała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Janina Łabul, która od blisko 30 lat kieruje zespołem „Wilenka” – Jestem bardzo wdzięczna naszej gimnazjalnej wspólnoty: wszystkim nauczycielom, uczniom, ich rodzicom, bo to dzięki ich pracy i wysiłkowi mogłam odebrać tę nagrodę – dodaje.

Przez „Wilenkę”, która jest prawdziwą szkołą folkloru, przewinęło się już wiele pokoleń szkolnej młodzieży. Dzisiejszy zespół to również bardzo liczne grono młodych artystów: tancerzy i chórzystów od maluchów do studentów. Jest to pokaźne grono ponad 200 osób w ośmiu grupach wiekowych. Jak mówi kierowniczka Janina Łabul, każda grupa jest bardzo ambitna, zgrana i bardzo pracowita. W przygotowaniu jest właśnie teledysk „Wilenki” pt. „Orzeł Biały”; a na zbliżające się obchody święta 100-lecia Niepodległości Polski zespół szykuje koncert patriotyczny.

W tym roku w zaszczytnym gronie nagrodzonych laureatów znalazła się również Zofia Matarewicz, dyrektorka Szkoły-Przedszkola „Wilia”; która jest również zdobywczynią tytułu „Polka Roku” z poprzednich edycji konkursu

organizowanego przez „Kurier Wileński”

„Zofia Matarewicz doskonale uwalnia potencjał swoich pracowników, stwarza wszelkie warunki do doskonalenia nabyków poprzez udział w rozmaitych projektach, kursach kwalifikacyjnych oraz stażach za granicą. Dyrektorka szczególnie ceni stosunki oparte na współpracy i jest nie tylko wspaniałym kierownikiem, ale też ciepłym, serdecznym i pełnym empatii człowiekiem” – uzasadniła swój wybór wspólnota szkoły-przedszkola „Wilia”

Zofia Matarewicz w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” również przyznaje, że była zaskoczona wiadomością o nagrodzie.

– Latem, z powodu trwających w naszej placówce remontów, nie miałam możliwości wzięcia urlopu, musiałam pracować. Dopiero teraz wzięłam trzy tygodnie odpoczynku i to podczas urlopu dowiedziałam się, że zostałam wytypowana do konkursu – opowiada.

O sobie mówi niechętnie, jak zaznacza, „robię to, co każdy inny dyrektor”

– Dobrze mi się pracuje z zespołem – mam powyżej stu pracowników, prawie 500 dzieci, że nie wspomnę, ilu rodziców przychodzi do nas na co dzień. Jesteśmy otwarci na różne propozycje, a wszelkie problemy staramy się rozwiązywać na bieżąco. Mamy wspaniałą, wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, każdy pracuje z powołania. Dobrze nam to idzie. Uważam, że dobra placówka oświatowa to cały zespół, który w niej pracuje, poczynając od dozorecy, który spotyka rano dzieci i rodziców, poprzez nauczycieli, którzy przekazują wiedzę i kształcą dzieci, po administrację, która troszczy się o zapewnienie właściwych warunków. Zespół

jest naprawdę wspaniały, a każdy wypełnia swą pracę – nie szczędziła pochwał swym podwładnym dyrektorka placówki. Uroczystość uhonorowania najlepszych pedagogów odbyła się w Ratuszu wileńskim. Mer Wilna, Remigijus Šimašius, dziękował nauczycielom za ich pracę, za wkład w wychowanie młodego pokolenia.

„Gdyby trzeba było wybrać jedną dziedzinę, która jest najważniejsza w życiu państwa czy

miasta, niewątpliwie byłyby to oświata. To, jaki fundament położyliśmy dzisiaj, zadecyduje nie o najbliższych pięciu czy dziesięciu latach, lecz o wiele dłuższym okresie i od tego będzie zależało, jaka będzie Litwa. Dlatego bardzo cenię i jestem dumny z nauczycieli, którzy poświęcili siebie w tej niełatwej pracy” – podkreślił mer, wręczając odznaczenia.

Anna Pieszko
Fot. vilnius.lt

Tytuł Nauczyciela Roku przyznano Janinie Łabul, nauczycielce muzyki w Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie

Odnaczenie z rąk mera odebrała również Zofia Matarewicz, dyrektorka Szkoły-Przedszkola „Wilia”

SPRINTEM

F1: zmiana formatu kwalifikacji?

Kierownictwo Formuły 1 rozważa wprowadzenie zmian w formacie kwalifikacji przed wyścigami Grand Prix. Miałyby się one składać z czterech, a nie trzech rund.

Według nowego pomysłu w trzech pierwszych seriach eliminacyjnych odpadałoby po czterech zawodników, a w czwartej o pole position walczyłaby najlepsza ósemka. Obecnie po pierwszych dwóch częściach eliminowanych jest pięciu kierowców, a w trzeciej pozostałych 10 rywalizuje o pole position.

Valverde już myśli o igrzyskach

Alejandro Valverde uskrzydłony zdobyciem w niedzielę w Innsbrucku tytułu mistrza świata elity w wyścigu ze startu wspólnego nie planuje zakończenia kariery i zamierza wziąć udział w igrzyskach w Tokio. Hiszpański kolarz będzie miał w 2020 roku 40 lat.

Hiszpan ma ważny kontrakt z ekipą Movistar do 2019 roku, ale jej szefowie już wcześniej zapowiadali, że będzie mógł pozostać w grupie tak długo, jak będzie chciał.

Zginął bokser „Rocky” Rocchigiani

Były mistrz świata w boksie Graciano „Rocky” Rocchigiani został śmiertelnie potrącony przez samochód we Włoszech. Miał 54 lata. Rocchigiani, który na zawodowych ringach miał rekord 41 zwycięstw, sześć porażek i remis, to były mistrz świata federacji IBF w wadze super średniej i WBC w wadze półciężkiej.

Piłkarska LM: wpadka Realu

Broniący trofeum Real Madryt niespodziewanie przegrał na wyjeździe z CSKA Moskwa 0:1 w meczu 2. kolejki grupy G piłkarskiej Ligi Mistrzów.

W grupie H Juventus Turyn z Wojciechem Szczęsnym w bramce pokonał Young Boys Berno 3:0. Szczęsny nie miał dużo pracy. Rywale, którzy debiutują w Champions League, oddali tylko jeden celny strzał na bramkę Polaka. Zwycięstwo „Starej Damy” zapewnił Paulo Dybala – Argentyńczyk popisał się hat-trickiem i dzięki niemu gospodarze nie odczuli braku zawieszonoego za czerwoną kartkę Portugalczyka Cristiano Ronaldo.

Było to dziewiąte z rzędu zwycięstwo „Starej Damy” od początku sezonu, licząc wszystkie rozgrywki. Klub z Turynu nigdy nie rozpoczynał tak udanie. Poprzednio wygrał osiem meczów w sezonie 1930/31.

Z niewielkim opóźnieniem spowodowanym korkami rozpoczął się drugi mecz w tej grupie, w którym Manchester United zmierzył się na Old Trafford z Valencią. Było to starcie dwóch zespołów, które na razie w tym sezonie spisują się znacznie poniżej oczekiwań. Zakończyło się bezbramkowym remisem, który nie poprawi ocen żadnej z ekip.

Juventus prowadzi w tabeli z kompletem punktów, a drugie „Czerwone Diabły” zgromadziły cztery. Valencia ma jeden, a ostatni Young Boys Berno pozostaje z zerowym dorobkiem.

Największą niespodzianką była porażka Realu Madryt w

Już w drugiej minucie piłkarze CSKA Moskwa objęli prowadzenie po голу Nikoli Vlasica

Fot. archiwum

Moskwie. Już w drugiej minucie gospodarze objęli prowadzenie po голу Chorwata Nikoli Vlasica, a triumfatorzy LM w ostatnich trzech sezonach nie potrafili odrobić straty. Częściowym usprawiedliwieniem może być nieobecność kontuzjowanych Sergio Ramosa, Marcelo, Isco i Garetha Bale'a

To trzeci kolejny mecz „Królewskich” bez zwycięstwa – podopieczni trenera Julena Lopeteguiego w ubiegłym tygodniu zremisowali z lokalnym rywalem Atletico 0:0 i przegrali z Sevillą 0:3 w hiszpańskiej ekstraklasie.

W drugim spotkaniu grupy G Roma rozbiła Viktorię Pilzno 5:0, a hat-trickiem popisał się Edin Džeko. Bośniak ma już dziewięć goli w ośmiu meczach

z tym rywalem. Sędzią w Rzymie był Paweł Raczkowski, który zadebiutował w Lidze Mistrzów.

Na inaugurację CSKA zremisowało z Viktorią i to rosyjski zespół jest teraz na czele tabeli z czterema punktami. Real i Roma tracą do niego jeden, a klub z Pilzna jest ostatni W grupie F na dobre tory wraca mistrz Anglii Manchester City. Piłkarze trenera Josepa Guardioli w 1. kolejce niespodziewanie przegrali u siebie z Olympique Lyon 1:2. We wtorek zaskoczył ich już po 45 sekundach Algierczyk Ishak Belfodil, dając prowadzenie Hoffenheim, ale Argentyńczyk Sergio Aguero (w ósmej minucie) i Hiszpan David Silva (87.) zapewnili gościom zwycięstwo w Niemczech. □

Jagiellonia – najśłabszy lider w Europie

Zespół z Białegostoku prowadzi w ekstraklasie z 19 punktami w dziesięciu meczach. Daje to zaledwie 1,9 punktu na mecz. Na Starym Kontynencie nie ma drugiego takiego przypadku, by zespół znajdujący się na czele tabeli, miał równie marny bilans. Jaga to jedyny zespół w Europie, który zajmuje pierwsze miejsce ze średnią poniżej dwóch punktów. Co ciekawe, przedostatnia

w zestawieniu liderów z najniższą średnią punktów jest FC Barcelona (ex aequo z duńskim Midtjylland). Zdobyli, średnio, po dwa punkty na spotkanie.

W wielu ligach lider ma średnią powyżej 2,5 pkt, są też tacy z kompletem zwycięstw (np. PSG, PSV Eindhoven, Young Boys Berno).

Jagiellonia od początku sezonu spisywała się dobrze, ale w

ostatniej serii została rozgromiona przez Śląsk Wrocław 4:0 i to u siebie. Pokazuje to, jak nieprzewidywalna i wyrównana jest ekstraklasa. Różnica między pierwszym a ósmym miejscem wynosi tylko trzy punkty. Nigdzie w Europie nie jest równie mała. Z jednej strony liga jest dzięki temu ciekawsza, ale to też dowód na to, jak bardzo brakuje w niej dominatorów. □

Luka Modrić i piłkarze niewolnicy z Chorwacji (5)

Piosenki Thompsona to mieszanka dumy narodowej, nacjonalizmu i nienawiści do Serbów. Jeden z jego hitów każe Serbów tylko wyganiać, inny już jednak zabijać. Pierwszy utwór, dzięki któremu zasłynął, był hymnem pochwalnym dla ustaszcy.

Pani prezydent w trakcie kampanii śpiewała razem z Thompsonem utwór sławiący piękno Chorwacji, w którym jedną z wychwalanych krain jest Hercegowina. Jak wiadomo, Hercegowina jest dziś częścią niezależnego państwa – Bośni i Hercegowiny. Niespecjalnie to dziwi, gdy uświadomimy sobie, że Grabar-Kitarović pozowała wcześniej, całkowicie świadomie, do zdjęć z flagą ustaszcy. Thompson jest ulubionym piosenkarzem nie tylko pani prezydent, która na Łużnikach zapewniła sobie prawdopodobnie drugą kadencję, ale także piłkarzy. W tym Modricia; to ponoć na specjalne zaproszenie pomocnika Realu Madryt artysta pojawił się w autobusie, którym srebrni medalisci jechali dzień po finale na fetę w Zagrzebiu, a później wykonał ze sceny kilka utworów – między innymi ten o Hercegowinie.

Sukces wiele zmienia. Scena, gdy urzędująca prezydent obejmowała oskarżanego o krzywoprzysięstwo zawodnika, nie była jednak niepokojąca przez wzgląd na gust muzyczny obojga, ale właśnie przez tę bliskość czy nawet czułość osoby reprezentującej prawo i człowieka, który z tego prawa zakpił.

Pani Grabar-Kitarović jest przyjaciółką Zdravko Mamić. Na tyle bliską, że były prezes Dinama był organizatorem jej przyjęć urodzinowych. Mamić był także jednym z gości w siedzibie partii HDZ podczas wieczoru wyborczego, gdy Grabar-Kitarović została ogłoszona prezydentem. Wspierał jej kampanię finansowo. Pie-

niędmzi, które zarobił, oszukując klub, piłkarzy, a także państwo, bo oczywiście Mamić żadnych podatków nie płacił i był to jeden z wątków jego procesu.

Pani prezydent już wcześniej na mundialu dała się sfotografować z innym człowiekiem oskarżonym w tym samym procesie co Mamić. Spotkanie w ćwierćfinale z Rosją oglądała w towarzystwie premiera tego kraju Dmitrija Miedwiediewa, prezesa chorwackiej federacji Davora Sukera oraz Damira Vrbanić, obecnego dyrektora wykonawczego związku, który wcześniej taką samą funkcję sprawował w Dinamie, w czasach, gdy Ma-

procesie korupcyjnym został z honorami ugoszczony w łoży dla najwyższej kategorii VIP-ów. Pani prezydent nie uznała, że warto tę sytuację jakkolwiek skomentować.

Sukces sportowy jednak wiele zmienia. Dla większości Chorwatów srebro mundialu wystarczyło, by Modricia uznać za w pełni zrehabilitowanego. Wulgarnie napisy wciąż straszą na murach w Zagrzebiu, Splicie i innych miastach, ale większość rodaków znów widzi w nim przede wszystkim genialnego piłkarza, jakim bez wątpienia jest. Pierwszym gestem dobrej woli była zgoda sądu na przeniesienie procesu z Osijeką z powrotem do Zagrzebia.

Dla większości Chorwatów srebro mundialu wystarczyło, by Modricia uznać za w pełni zrehabilitowanego **Fot. archiwum**

nić sprzedawał Modricia do Anglii i Lovrena do Francji.

Vrbanić został skazany na trzy lata więzienia. Mimo to w Rosji zasiadał w łoży honorowej – jego wyrok jeszcze nie jest prawomocny, gdyż Vrbanić złożył odwołanie do wyższej instancji. Tak też tłumaczyła się FIFA, gdy oficjalnie zapytano, dlaczego człowiek skazany w

Uznano, że piłkarzowi na co dzień mieszkającemu w Madrycie łatwiej będzie przylatywać do stolicy. Widocznie stwierdzono, że bliska znajomość Mamić z sędziami nie zaszkodzi Modriciowi. Może to tę informację przekazywała piłkarzowi do ucha pani Grabar-Kitarović na murawie w Moskwie. **█**

Odcinek ostatni

SPRINTEM

Halilhodzic trenerem FC Nantes

Bośniak Vahid Halilhodzic – do kwietnia trener reprezentacji Japonii – został szkoleniowcem FC Nantes, zastępując Portugalczyka Miguela Cardoso. Piłkarze tego zespołu po ośmiu kolejkach zajmują przedostatnie miejsce we francuskiej ekstraklasie. Prawie 66-letni Halilhodzic to jeden z najlepszych strzelców w historii Nantes. Jako trener prowadził m.in. piłkarzy Lille OSC, Stade Rennes, Paris Saint-Germain.

WTA: występ Halep węgpiwy

Rumuńska tenisistka Simona Halep, liderka światowego rankingu, wciąż narzeka na problemy z kręgosłupem. Jak wykazały wtorkowe badania, zawodniczka cierpi na przepuklinę dyskową.

Nie wiadomo, czy wystąpi w turnieju WTA Finals w Singapurze. W niedzielę Halep skreżowała w meczu pierwszej rundy bardzo mocno obsadzonego turnieju WTA Premier Mandatory w Pekinie, z pulą nagród ponad osiem milionów dolarów.

Puchar Hopmana w Australii

Szwajcar Roger Federer i Amerykanka Serena Williams wezmą udział w rozpoczynającym się 29 grudnia w Perth tenisowym Pucharze Hopmana, nieoficjalnych mistrzostwach świata drużyn mieszanych. Wystartują także m.in. Niemcy Angelique Kerber i Alexander Zverev.

**Strony przygotował
Witold Janczys**

FLESZ

Tiangong-2 spadnie
na Ziemię

W lipcu 2019 r. Tiangong-2 spłonie w atmosferze. Stacja Tiangong-2 została uruchomiona we wrześniu 2016 r. jako eksperymentalne laboratorium kosmiczne. Jest mniej więcej wielkości autobusu miejskiego. Teraz nie ma na niej astronautów i krąży ok. 400 km nad naszymi głowami. W czerwcu pojawiły się informacje, że orbita stacji Tiangong-2 obniża się.

Nagroda Nobla
w chemii przyznana

Frances H. Arnold, George P. Smith i Gregory P. Winter zostali laureatami Nagrody Nobla w dziedzinie chemii. Frances H. Arnold otrzymała nagrodę za „sterowaną ewolucję enzymów”. Enzymy produkowane poprzez „sterowaną ewolucję” są używane do produkcji m.in. leków i biopaliw. George P. Smith i Gregory P. Winter zdobyli ją za rozwój metody, w której bakteriofagi – wirusy infekujące bakterie – są wykorzystywane do produkcji nowych protein.

Bakterie odkryto
600 m pod ziemią

Głęboko pod powierzchnią Hiszpanii znaleziono żywe cyjanobakterie. Jest to o tyle zaskakujące, że występowanie tych fotosyntetyzujących form życia do tej pory ograniczono tylko do miejsc, do których dociera światło. Odkrycie to jest o tyle interesujące, że może rzucić nowe światło na poszukiwanie życia pozaziemskiego. Pod względem geologicznym Hiszpania przypomina częściowo Marsa.

Stronę przygotował
Witold Janczys

Jak wielki astronom przechytrzył inkwizycję

Odnaleziono oryginalny list Galileusza z poprawkami naniesionymi w taki sposób, aby zamydlić oczy władzom Kościoła. Jest to nie zafalszowana, nie złagodzona wersja pisma Galileusza. W tej postaci nie zostało ono przekazane Kościołowi. W piśmie Galileusz przedstawia teorię heliocentryczną, w której Ziemia krąży wokół Słońca, a nie na odwrót. W ten sposób wielki uczyony zamierzał uniknąć skazania i spalenia na stosie. Badacze wiedzieli od dawna, że istniały dwie wersje tego listu. Jedna, przechowywana w archiwach Watykanu, została wysłana 16 lutego 1615 roku do inkwizycji, pośredniczył w tym zakonnik, dominikanin Niccolo Lorini. Jest to wersja retuszowana, zafalszowana w stosunku do oryginału. Ów oryginał wywołałby gniew Kościoła, straszliwy w skutkach.

Teraz odkryto w Royal Society w Londynie oryginał, pierwotną, „ostrą” wersję. Informuje o tym prestiżowe pismo naukowe „Nature”. List znajduje się tam od 250 lat, ale umykał uwadze badaczy, bowiem został źle skatalogowany w archiwum. Na ten dokument natrafił przypadkiem młody włoski badacz, poszukując zupełnie czegoś innego.

Odnalezione pismo nosi datę 21 grudnia 1613 roku, adresatem nie był Kościół, lecz jego przyjaciel Benedetto Castelli, matematyk z Uniwersytetu w Pizie. W liście tym Galileusz broni Kopernika, jego ogłoszonej 70 lat wcześniej teorii. Wyjaśnia, że odnośnienie do Biblii faktów astronomicznych jest błędem, biblijnych wersów nie należy brać w sensie dosłownym, a duchowni „nie mają kompetencji, aby sądzić o tych sprawach”.

Odnaleziony list z grudnia 1613 roku, do matematyka z

Pizy, stał się brudnopisem listu przekazanego władzom kościelnym później, w 1615 roku. Zawiera skreślenia i zmiany naniesione przez astronoma, aby uspokoić inkwizycję.

Wiele elementów potwierdza autentyczność odnalezionego siedmiostronicowego listu. Charakter pisma jest taki sam jak w przypadku listu zachowanego w watykańskim archiwum. List podpisany jest „G.G.” (Galileo Galilei). Widnieją na nim poprawki naniesione ręką uczonego, zmierzające do złagodzenia stanowiska astronoma, w takim duchu, aby było ono bardziej

co stawiałyby go w innym, lepszym świetle wobec inkwizycji.

Pomimo tych wysiłków i zabiegów, inkwizycja nie pozostawiła uczonego w spokoju i nakazała mu w 1616 roku publiczne wycofanie poparcia dla modelu kopernikańskiego. Jednak wydał on w 1632 roku „Dialog o dwu najważniejszych układach świata: ptolemeuszowym i Kopernikowym”. Rok później, trybunał inkwizycji uznał „Dialog” za dzieło zakazane, zaś Galileusza zmuszono do publicznego odwołania swych poglądów i zaprzeczenia teorii Kopernika. Właśnie wtedy miał wypowie-

Inkwizycja nie pozostawiła uczonego w spokoju i nakazała mu publiczne wycofanie poparcia dla modelu kopernikańskiego Fot. archiwum

po myśli Kościoła. Na przykład, w pierwotnej wersji, Galileusz wspomina o nieuprawnionym, błędnym traktowaniu wersów Biblii w sposób dosłowny. W złagodzonej wersji, słowo „błąd” zostało zastąpione wyrażeniem „wydaje się odmienne od prawdy”. List został złagodzony, zmieniony w wielu miejscach. Retusze zostały wprowadzone już po tym, jak Benedetto Castelli odesłał list autorowi. Dopiero potem złagodzona wersja trafiła do Rzymu.

Zabieg ten – w zamyśle Galileusza – miał sprawić wrażenie, że pierwsza wersja to falsyfikat,

dzieć słynne słowa „eppur si muove” – a jednak się porusza. Do końca życia pozostał pod nadzorem inkwizycji.

– Problem Galileusza polegał między innymi na tym, że przedstawiał teorię heliocentryczną bez popierania jej rzeczywistym dowodem. Cóż z tego, że miał rację, a logiczny system heliocentryczny opierał się na matematycznych obliczeniach, skoro w XVI i XVII wieku nie można było bezpośrednio udowodnić, że Ziemia obraca się wokół Słońca – wyjaśnia Yael Naze, astrofizyk z Uniwersytetu w Liege. □